

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Географічний факультет
Кафедра землезнавства та геоморфології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
« 28 » 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИРОДНА СПАДЩИНА ТА МЕНЕДЖМЕНТ
ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для студентів

галузь знань	Е - Природничі науки, математика та статистика
спеціальність	Е4 – Науки про Землю
освітній рівень	Магістр
освітня програма	Ґрунтознавство, земельні ресурси та територіальне планування
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Ковтонюк Ольга Володимирівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробник: Ковтонюк Ольга Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент, кафедра землезнавства та геоморфології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри землезнавства та геоморфології

(підпис)

Сергій БОРТНИК

(прізвище та ініціали)

Протокол № 20 від «27» червня 2025 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

Наталія КОРОГОДА

27 серпня 2025 року

1. Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня системи знань про природну спадщину, закономірності її формування, функціонування, оцінювання та збереження, а також набутті компетентностей щодо організації, планування та управління природоохоронною діяльністю з урахуванням принципів сталого розвитку, територіального планування та раціонального природокористування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: знання з загальної геології, геоморфології, гідрології, ґрунтознавства, біогеографії, ландшафтознавства. Загальні уявлення про систему управління природоохоронною діяльністю. Знання методів загального аналізу та синтезу.

3. Анотація навчальної дисципліни:

У межах дисципліни розглядаються поняття, структура та складові природної спадщини, її природоохоронна, наукова, культурна, освітня та соціально-економічна цінність; сучасні підходи до оцінювання природної спадщини та природно-територіальних комплексів; принципи організації та функціонування природоохоронних територій; міжнародні та національні системи охорони природної спадщини. Особлива увага приділяється сучасним моделям управління природоохоронними територіями, стратегічному та адаптивному менеджменту, просторовому плануванню, моніторингу природоохоронного стану територій, оцінюванню ефективності управлінських рішень та залученню зацікавлених сторін.

Також вивчаються міжнародні природоохоронні ініціативи та мережі, зокрема Всесвітня спадщина ЮНЕСКО, Програма «Людина і біосфера», Natura 2000, Смарагдова мережа, Рамсарська конвенція, WWF, мережа глобальних геопарків ЮНЕСКО, міжнародний геологічний союз та інші механізми міжнародного природоохоронного співробітництва. Розглядаються особливості менеджменту природної, геологічної, ландшафтно-біологічної спадщини, а також можливості її використання для розвитку екологічної освіти, рекреації, природоохоронного туризму та сталого розвитку територій.

Дисципліна формує компетентності, необхідні для професійної діяльності у сфері охорони природи, управління природоохоронними територіями, просторового та екологічного планування, природоохоронного проєктування, екологічного менеджменту, науково-дослідної та освітньої діяльності.

Навчальна дисципліна «Природна спадщина та менеджмент природоохоронної діяльності» є однією зі складових комплексної підготовки освітньо-наукової програми «Ґрунтознавство, земельні ресурси та територіальне планування» спеціальності Е4 Науки про Землю.

4. Завдання вивчення дисципліни спрямовано на формування уявлень про природну спадщину та управлінські системи у природоохоронній галузі, зокрема:

- ознайомити з поняттям природної спадщини, її видами та критеріями цінності;
- сформувати розуміння принципів охорони та збереження природних комплексів і об'єктів;
- розглянути принципи функціонування та управління природно-заповідним фондом і природоохоронними територіями;
- сформувати навички планування та організації природоохоронних заходів;
- ознайомити з сучасними підходами до менеджменту природоохоронної діяльності;
- навчити враховувати природоохоронні інтереси під час просторового планування та використання територій;
- сформувати розуміння взаємозв'язку між охороною природи, сталим розвитком, рекреацією, туризмом та соціально-економічними потребами суспільства.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральної: Здатність розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при

вивченні геосфер (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, невизначеності умов та вимог

загальних:

ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність розробляти та управляти проєктами.

спеціальних:

СК2. Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства.

СК5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Сутність, структуру та основні види природної спадщини, її природоохоронну, наукову, естетичну, освітню, рекреаційну та соціально-економічну цінність. Теоретичні засади та сучасні концепції збереження природної спадщини, принципи геоконсервації, біоконсервації, ландшафтно-охорони та сталого природокористування.	лекційні заняття, самостійна робота	опитування, оцінювання виконання контрольних робіт, зарахування самостійних робіт, залік, консультації	до 6%
1.2	Критерії, методи та підходи до оцінювання природної спадщини, визначення її унікальності, рідкісності, репрезентативності, цілісності, вразливості та природоохоронної цінності.			до 6%
1.3	Міжнародні та національні системи охорони природної спадщини, основні положення природоохоронних конвенцій та міжнародних програм і мереж, зокрема Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, МАВ, Рамсарської конвенції, Natura 2000, Смарагдової мережі та UNESCO Global Geoparks.			до 8%
1.4	Категорії природоохоронних територій та особливості їх функціонування, принципи організації, зонування та управління			до 12%

	національними природними парками, заповідниками, біосферними резерватами, заказниками та іншими територіями природно-заповідного фонду.			
1.5	Основні принципи, моделі та інструменти природоохоронного менеджменту, зокрема стратегічного, адаптивного, екосистемного та інтегрованого управління природними територіями. Методи моніторингу стану природної спадщини та оцінювання ефективності природоохоронної діяльності, систему екологічних індикаторів і сучасні підходи до оцінювання якості управління природоохоронними територіями.			до 6%
1.6	Основні сучасні загрози природній спадщині, зокрема наслідки зміни клімату, втрати біорізноманіття, урбанізації, деградації ландшафтів, надмірного природокористування та воєнних дій. Сучасні підходи до інтеграції охорони природної спадщини зі сталим розвитком територій, розвитком рекреації та екотуризму, екологічною освітою, просторовим плануванням і залученням місцевих громад.			до 12%
2.1	Ідентифікувати та класифікувати об'єкти природної спадщини, визначати їхні основні природоохоронні, наукові, освітні, рекреаційні та суспільні цінності.	практичні заняття, самотійна робота	оцінювання виконання практичних робіт, зарахування самотійних робіт	до 6%
2.2	Застосовувати сучасні методики оцінювання природної спадщини та визначати ступінь унікальності, репрезентативності, рідкісності, цілісності й вразливості природних об'єктів і територій.			до 7 %
2.3	Аналізувати стан та рівень збереженості природної спадщини, виявляти основні природні й антропогенні загрози та визначати пріоритетні напрями її охорони.			до 7%
2.4	Аналізувати та порівнювати міжнародні й національні системи охорони природної спадщини, оцінювати можливості застосування міжнародного досвіду в Україні			до 7%
2.5	Здійснювати оцінювання системи управління природоохоронними			до 7%

	територіями, визначати її сильні та слабкі сторони й обґрунтовувати пропозиції щодо підвищення ефективності менеджменту.			
3.1	Обґрунтовувати управлінські рішення та комунікувати їх із зацікавленими сторонами, враховуючи інтереси органів влади, природоохоронних установ, місцевих громад, землекористувачів, науковців та інших учасників природоохоронної діяльності.	<i>практичні заняття</i>	<i>оцінювання виконання практичних робіт</i>	до 8%
4.1	Розробляти окремі елементи планів управління природоохоронними територіями, визначати природоохоронні цілі, завдання, заходи, індикатори та механізми їх реалізації			до 4%
4.2	Розробляти природоохоронні та управлінські рекомендації щодо збереження природної, геологічної, геоморфологічної та ландшафтної спадщини з урахуванням принципів сталого розвитку.			до 4%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)			
	1.1 – 1.6	2.1 – 2.5	3.1	4.1 – 4.2
ПРН1. Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі.	+			
ПРН2. Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю.				+
ПРН3. Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі.			+	
ПРН6. Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування.		+		+
ПРН8. Знати основні принципи управління підприємств сфери природокористування, їхньої організації, виробничої та організаційної структури управління.	+			+
ПРН9. Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми.		+		+

ПРН13. Ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти в складі геосфер, їхні властивості, явища та процеси, їм притаманні.	+	+		
---	---	---	--	--

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, виконання практичних та самостійних робіт, контрольних робіт та заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні наступна:

результати навчання – 1 (знання РН 1.1-1.6) – до 50%;

результати навчання – 2 (вміння РН 2.1-2.5) - до 34%;

результати навчання – 3 (комунікація) - до 8%

результати навчання – 4 (автономність та відповідальність) - до 8%

У курсі передбачено 2 змістовні частини. Заняття проводять у вигляді лекцій та практичних. Завершується дисципліна заліком.

- **семестрове оцінювання:** кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при опитуванні, оцінюванні виконаних практичних робіт, та написанні контрольних робіт. Обов'язковою умовою допуску до заліку є зарахування усіх тем самостійних робіт, які виконуються у вигляді завдань за визначеним викладачем змістом.

Оцінювання за формами контролю:

	Ч1		Ч2	
	Min. – 18 балів	Max. – 30 балів	Min. – 18 балів	Max. – 30 балів
Опитування	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Практичні роботи	«2» x 4 = 8	«3» x 4 = 12	«2» x 4 = 8	«3» x 4 = 12
Контрольна робота	«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10	«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10
«1» - кількість балів I – кількість завдань				

- **підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі.** Максимальна кількість балів на заліку – 40 балів, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 бали.

- **умови допуску до підсумкового заліку:** студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 20 балів до складання заліку не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж рекомендований мінімум обов'язковою є перездача тих видів робіт, за які вони отримали оцінку, нижчу за допустимий мінімум.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Організація оцінювання: опитування у тестовій та письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять, самостійні роботи зараховуються відповідно до плану виконання, контрольні роботи проводяться відповідно до графіку занять, після закінчення вивчення матеріалу змістових частин.

7.3. Шкала відповідності

Зараховано	60-100
Незараховано	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план занять

№	Назва	Кількість годин		
		лекції	практичні	с/р
	Частина 1. Природна спадщина: визначення, цінність, охорона			
1.	Природна спадщина: поняття, структура та суспільна цінність	2	3	10
2.	Оцінювання природної спадщини та визначення природоохоронної цінності територій	2	3	10
3.	Міжнародні системи та механізми охорони природної спадщини	2	3	10
4.	Природоохоронні території та системи їх менеджменту	2	3	10
	Частина 2. Менеджмент природоохоронної діяльності			
5.	Менеджмент природної спадщини: принципи, моделі та інструменти	2	3	10
6.	Моніторинг та оцінювання ефективності природоохоронного менеджменту	2	3	10
7.	Геопарки та інші сучасні форми збереження природної спадщини	2	3	10
8.	Сучасні виклики та перспективи менеджменту природної спадщини	2	3	12
	ВСЬОГО	16	22	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 16 год.

Практичні – 22 год.

Самостійна робота - 82 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

Гродзинський, М. Д., Стеценко, М. П. (ред.). (2003). Заповідна справа в Україні: Навчальний посібник. Київ: Географіка. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Zapovidna-sprava-2003-book.pdf>

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (б.д.). Дія. https://data.gov.ua/dataset/mepr_05

Петрина, Н., Аріон, О. (2025). Географія природної та культурної спадщини з основами заповідної справи: Електронний навчально-методичний посібник. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2025/06/petrynaarion_gpks_nmp_2025.pdf

Попович, С. Ю. (2024). Природно-заповідна справа. Підручник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. <https://bohdan->

books.com/upload/iblock/42e/42eb17381988bfa40034366596041247.pdf?srsId=AfmBOop-TkIDatQkMHzZj4V64YpGoATg_-zsQMWBACLA36eL7pgsM

Природно-заповідний фонд України (б.д.). Портал «Природа України».
<https://pzf.land.kiev.ua/>

Про природно-заповідний фонд України. Закон України №2456-XII (1992) (Україна).
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>

Dudley, N. (ed.) (2008). Guidelines for Applying Protected Area Management Categories. IUCN

https://www.researchgate.net/publication/238714523_Guidelines_for_Applying_Protected_Area_Management_Categories

Lockwood, M., Worboys, G. L., Kothari, A. (eds.) (2006). Managing Protected Areas: A Global Guide. Earthscan.

https://www.researchgate.net/publication/262688810_Managing_Protected_Areas_A_Global_Guide

Worboys, G. L., Lockwood, M., Kothari, A., Feary, S., Pulsford, I. (eds.) (2015). Protected Area Governance and Management. ANU Press. <http://doi.org/10.22459/PAGM.04.2015>

Додаткова

Бортник, С. Ю., Погорільчук, Н. М., Ковтонюк О. В. (2024). Сучасні підходи до охорони та збереження геологічної спадщини. Матеріали міжнародної наукової конференції «Природа і суспільство: виклики і поступ» (с. 68-71). URL: https://geo.chnu.edu.ua/media/a0qnbrib/conferenc_material_80.pdf

Брусак, В., Бакун, В. (2011). Методичні аспекти класифікації і паспортизації геолого-геоморфологічних пам'яток природи. Вісник Львівського університету. Серія географічна., 39, 44-51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Geograf_2011_39_8

Галаган, О., Ковтонюк, О., Корогода, Н., Погорільчук Н. (2021). Кількісна оцінка георізноманіття масиву Свидовець (Українські Карпати). У Проблеми геоморфології та палеогеографії Українських Карпат та прилеглих територій (с. 134-138). Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/Materialy12sem-Problemey-geomorph-Karpat-2021-book.pdf>

Денисик, Г. І., Страшевська, Л. В., Корінний, В. І. (2014). Геосайти Поділля. Вінниця: Вінницька обласна друкарня.

Калінін, В., Гурський, Д. (ред.) (2006-2013). Геологічні пам'ятки України. Київ: Державна геологічна служба. <https://www.donmining.info/2014/08/ii-geological-landmarks-of-ukraine.htm>

Погорільчук, Н., Ковтонюк, О. (2022). Географія та напрями використання у геотуризмі ресурсу Всесвітньої спадщини каменю. У І. Дикий (ред.). Геотуризм: практика і досвід (с. 11-Каменярь. <https://geology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Conference-Geotourism-2022.pdf>

Самойленко, Л. (2019). Організація бази даних об'єктів геологічної спадщини (на основі аналізу інформації про геологічні пам'ятки Донбасу). Тектоніка і стратиграфія, 46, 141-148. URL: [10.30836/igs.0375-7773.2019.208949](https://doi.org/10.30836/igs.0375-7773.2019.208949)

Самойленко, Л. В. (2019). Правові аспекти класифікації геологічних пам'яток. Матеріали восьмої науково-практичної конференції «Мінерально-сировинні багатства України: шляхи оптимального використання» (с. 250–256) Київ.

Alexandrowicz Z. Geopark – nature protection category aiding the promotion of geotourism (Polish perspective) // GeoTurystyka- 2006. —№ 2 (5).- S.3-12.

Alexandrowicz Z. Geoparki – nowe wyzwanie dla ochrony dziedzictwa geologicznego // Przegląd Geologiczny. - T.54. -N1.-Warszawa, 2006. -S. 36-41.

Braychevskyy, Yu., Korinnyi, V., Kovtoniuk, O., Pohorilchuk, N (2025). The canyon of Haidamatskyi Iar in the village of Busha: Geotourism assessment. International Journal of Geoheritage and Parks, 13(3), 360-371. <https://doi.org/10.1016/j.ijgeop.2025.02.007> .

Braychevskyy, Yu., Korogoda, N., Kovtoniuk, O., Pohorilchuk, N., Romanova, O. (2023). Sandstone rock outcrops in the outer eastern Carpathians in Ukraine: Assessment of geotourism potential by the GAM and Brilha methods. International Journal of Geoheritage and Parks, 11(2), 221-233. <https://doi.org/10.1016/j.ijgeop.2023.03.002>

- Brilha, J. (2016). Inventory and quantitative assessment of geosites and geodiversity sites: A review. *Geoheritage*, 8(2), 119–134. <https://doi.org/10.1007/s12371-014-0139-3>.
- Brilha, J. (2018). *Geoheritage and geoparks*.
- Errami, E.; Brocx, M.; Semeniuk, V. (2013). From geoheritage to geoparks: case studies from Africa and beyond. Heidelberg: Springer. pp. 3–23. https://doi.org/10.1007/978-3-319-10708-0_1.
- Gray, M. (2013). *Geodiversity: Valuing and Conserving Abiotic Nature*. 2nd ed. Wiley-Blackwell.
- Cheryl J. (2008). "History of Geoparks". Geological Society, London, Special Publications. 300 (1): 273–277. <https://doi.org/10.1144/sp300.21>
- Kubalíková, L. (2013). Geomorphosite assessment for geotourism purposes. *Czech Journal of Tourism*, 2(2), 80-104. <https://doi.org/10.2478/cjot-2013-0005>
- Kubalíková, L., Kirchner, K. (2016). Geosite and geomorphosite assessment as a tool for geoconservation and geotourism purposes: A case study from Vizovická vrchovina Highland (Eastern Part of the Czech Republic). *Geoheritage*, 8(1) (2016), 5-14, <https://doi.org/10.1007/s12371-015-0143-2>
- Operational Guideline for National Geoparks seeking UNESCO's assistance. UNESCO, 2004. Paris, 14 p.
- Reynard, E., Brilha, J. (eds.) (2018). *Geoheritage: Assessment, Protection, and Management*. Elsevier.
- Tomić, N., & Božić, S. (2014). A modified geosite assessment model (M-GAM) and its application on the Lazar Canyon area (Serbia). *International Journal of Environmental Research*, 8(4), 1041–1052.
- Vujičić, M. D., Vasiljević, D. A., Marković, S. B., Hose, T. A., Lukić, T., Hadžić, O., & Janićević, S. (2011). Preliminary geosite assessment model (GAM) and its application on Fruška Gora Mountain, potential geotourism destination of Serbia. *Acta Geographica Slovenica*, 51(2), 361–377. <https://doi.org/10.3986/AGS51303>
- Yaholnyk, O. V., & Manyuk, V. (2017). Legal aspects of creating geoparks in Ukraine. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 25(2), 136–145. <https://doi.org/10.15421/111729>

10. Додаткові ресурси

Українські нормативно-правові джерела

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України».
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
- Закон України «Про екологічну мережу України».
- Закон України «Про Червону книгу України».
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».
- Закон України «Про управління відходами».
- Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Національна стратегія розвитку мережі природоохоронних територій України.

Інтернет-ресурси:

- <https://asiapacificgeoparks.org/>
- <https://iucn.org/resources/conservation-tool/iucn-green-list-protected-and-conserved-areas>
- <https://iugs-geoheritage.org/>
- <https://iugs-geoheritage.org/publications/> .
- <https://onegeo.com/conserving-wild-nature/protected-wildlands/natural-monuments-or-features/latin-america-and-caribbean-geoparks-network-geolac-post>
- <https://uncg.org.ua/>
- <https://whc.unesco.org/en/list/>

<https://whc.unesco.org/en/natural-world-heritage/>
<https://wwf.panda.org/>
<https://www.canadiangeoparks.ca/aspiring-geoparks>
<https://www.cbd.int/convention>
<https://www.cpsg.org/>
<https://www.europeangeoparks.org/>
<https://www.europeangeoparks.org/wp-content/uploads/2025/04/BookletGeoparks.pdf>
<https://www.globalgeoparksnetwork.org/>
<https://www.progeo.ngo/>
<https://www.unesco.org/en/igpp/geoparks/about>
<https://www.visitgeoparks.org/canada>